

ӨМІРЗАҚ СҰЛТАНҒАЗИН АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ МЕМЛЕКЕТТІК ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КОСТАНАЙСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ УМИРЗАКА СУЛТАНГАЗИНА

**МАҒЖАН ЖҰМАБАЕВТЫҢ 125 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН
“АДАМИ КАПИТАЛДЫ ДАМУЫ КОНТЕКСТІНДЕГІ БІЛІМНІҢ РӨЛІ”**

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

**К 125 ЛЕТИЮ МАГЖАНА ЖУМАБАЕВА
“РОЛЬ ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО
КАПИТАЛА”**

23 қараша 2018 ж., Қостанай қ.
23 ноября 2018 г., г. Костанай

ӘОЖ 37.0 (063)

КБЖ 74.00

А 32

**РЕДАЦИЯ АЛҚАСЫ
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ**

Әбіл Еркін Аманжолұлы, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің ректоры, тарих ғылымдарының докторы, профессор;

Медетов Нурлан Амирович, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің ғылыми жұмыс және стратегиялық даму проректоры, физика – математикалық ғылымдарының докторы;

Мусабекова Гульвира Айдархановна, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің академиялық жұмыс және әлеуметтік мәселелері жөнендегі проректоры, педагогика ғылымдарының кандидаты;

Ахметов Тлеген Альмуханович, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті ректорының кеңесшісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор;

Аманжол Күзембайұлы, тарих ғылымдарының докторы, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің профессоры;

Бережнова Елена Викторовна, педагогика ғылымдарының докторы, Мәскеу мемлекеттік халықаралық қатынастар институтының профессоры (Мәскеу, Ресей)

Оспанов Серикбай, филология ғылымдарының кандидаты, педагогика кафедрасының аға қызметкері;

Айдналиева Назгуль Аманжоловна, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің психология-педагогикалық факультетінің деканы, педагогика ғылымдарының кандидаты;

Утегенова Бибигуль Мазановна, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының меңгерушісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент;

Мнайдарова Светлана Сейтжановна, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының аға оқытушы, педагогика ғылымдарының кандидаты;

Калиев Дастан Дуйсенұлы, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының аға оқытушы, педагогика ғылымдарының магистрі.

**«АДАМИ КАПИТАЛДЫ ДАМУ КОНТЕКСТІНДЕГІ БІЛІМНІҢ РӨЛІ» = «РОЛЬ
ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА».** –

А 32

Қостанай, 2018. – 244б.

ISBN 978-601-7934-59-0

«Адами капиталды даму контекстіндегі білімнің рөлі» тақырыбындағы халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары осы жинаққа енгізілген.

Мақала авторлары: жоғарғы оқу орындары және колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен ғылыми-ізденушілер адами капиталды даму контекстіндегі қазіргі заманауи білім берудің өзекті мәселелерін айқындады, тәрбие жүйесінің өскелең ұрпақтың басымдықтары мен құндылықтар бағдарын қалыптастырудағы шешуші рөлін көрсетті, білім берудің жаңа міндеттеріне сәйкес педагогтардың кәсіби шеберлігін жетілдірудің қажеттілігін негіздеді.

Аталған жинақ жоғарғы оқу орындары және колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен ғылыми-ізденушілерге арналған.

В сборник включены материалы международной научно-практической конференции к 125 летию Магжана Жумабаева «Роль образования в контексте развития человеческого капитала».

Авторы статей: преподаватели вузов и колледжей, учителя школ и научные сотрудники отразили актуальные проблемы современного образования в контексте развития человеческого капитала, показали ключевую роль системы воспитания в формировании ценностных ориентаций и приоритетов подрастающего поколения, обосновали необходимость совершенствования профессионализма педагогов в свете новых образовательных задач.

Настоящий сборник предназначен для преподавателей вузов и колледжей, учителей школ и научные сотрудники.

**ӘОЖ 37.0 (063)
КБЖ 74.00**

ISBN 978-601-7934-59-0

©Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті, 2018

©Костанайский государственный педагогический университет, 2018

қасиет, С.Көбеевтің пікірінше, ұлтжандылық болып табылады. "Туған елін сүю сезімі туа біткен сезім болып табылмайды, оны адамға табиғат тарту етпейді. Елжандылықты қоғам мен жекелеген адамдар бойына сіңіріп, дамытып, тиісті деңгейге көтереді. Отбасы мен мектеп жастарды асқақ ұлжандылық сезімге тәрбиелеуге тиіс" - дейді ол. «Мен үш қасиетімді мақтан тұтам», — депті Ақан сері. Олар: жалған айтпадым, жақсылықты сатпадым һәм ешкімнен ештеңені қызғанбадым. Бұл үш қасиет әркімнің өз құдайы. «Өз құдайынан айырылған адам бос кеуде, өлгенмен тең» деген екен. Шындығында бұл ақиқат. Олай болса, жеке тұлғаны қалыптастыруда, олардың жан дүниесіне сезіммен қарап, әрбір іс-әрекетіне мақсат қоюға, жоспарлауға, оны орындауға, өзіне-өзі талап қоя білуге тәрбиелеу — адамгершілік тәрбиенің басты мақсаты. Мақсатқа жету үшін сан алуан кедергілер болуы мүмкін. Ондай қасиеттерді әдебиет арқылы бала бойына жас кезінен бастап қалыптастыру жеке тұлғаны қалыптастырудың негізін қалайды. «Еліміздің күші- патшада, сәбидің күші- жылауында» демекші, біздің күшіміз, қорғанышымыз, сеніміміз- адамгершілігімізде болуы керек. Ол үшін Ақанның осы үш қасиетін бала бойына дарыта білсек-ұлы жеңіс болары анық.

Әдебиеттер тізімі:

1. А.Құнанбаев шығармаларының толық жинағы. - Алматы, 1954.
2. Ш.Құдайбердиев шығармалары. - Алматы, 1988.
3. Ы.Алтынсарин. Таңдамалы шығармалары.
4. Ыбырай тағылымы. - Алматы, 1955.
5. И.А.Қайыров Адамгершілікке тәрбиелеу әліппесі. Алматы, 1980.

ПРИМЕНЕНИЕ МЕТОДА ДЖИГСО НА УРОКАХ СПЕЦИАЛЬНЫХ ДИСЦИПЛИН

Смолева Наталья Васильевна
преподаватель специальных дисциплин,
КГКП «Костанайский строительный колледж»
E-mail: smoleva-natalya73@mail.ru

Аңдатпа

Қазақстан Республикасының 2050 жылға дейін стратегиясы бағдарламасы білім беру ерекше дамыту орын алады. Қазақстан жаңа ұрпақтарды жоғары білімді, шығармашылықпен ойларын тәрбиелеу. Сыни және шығармашылық Джигсо әдісі ретінде әдістерін ойлап дамыту. Студенттердің шығармашылығын дамыту, әлеуетін тәлім-тәрбие және ғылымға деген қызығушылығын арттыру.

Түйін сөздер: стратегия білім беру, білім берудегі инновациялық технологиялар, Джигсо әдісі.

Аннотация

Стратегия образования занимает особое место в программе развития Республики Казахстан до 2050 года. Воспитание нового высокообразованного, творчески мыслящего поколения казахстанцев. Метод Джигсо, как один из методов развития критического, творческого мышления. Развитие у студентов творческого потенциала к самообучению и интереса к научной деятельности.

Ключевые слова: стратегия образования, инновационные технологии в образовании, метод Джигсо.

Annotation

The education strategy takes a special place in the development program of the Republic of Kazakhstan until 2050. Education of a new highly educated, creatively thinking generation of Kazakhstan people. Jigso's method, as one of the methods of developing critical, creative thinking. The development of students' creative potential for self-learning and interest in scientific activity.

Key words: strategy of education, innovative technologies in education, the Jigso method.

«Просто знать - ещё не все,
знания нужно уметь использовать»

И.В. Гёте

XXI век – век инновационных технологий, передовых направлений в сфере экономики, образования, медицины, науки и промышленности. Этот век оснащен различными технологиями. Новшества, которые происходят в современном мире, так или иначе, затрагивают все сферы. Яркое доказательство этому – признание всего мира, участие нашей республики на выставке EXPO-2017. В начале 2018 года 10 января Президент Республики Казахстан Н.А.Назарбаев в своем Послании отметил главные стратегии до 2050 года. Среди них особое место занимает и стратегия образования, создание новых возможностей для раскрытия потенциала казахстанцев. Для достижения этой цели необходимо создать качественную систему образования [1, п.7]. Внедрять инновационные идеи, разрабатывать авторские методики и развивать дистанционное обучение, дистанционные олимпиады - все эти задачи перед педагогами поставил Президент в своей стратегии «Казахстан-2050». Согласно новой стратегии, к 2050 году казахстанцы должны стать одной из самых образованных наций.

Новый век в сфере образования принес с собой течение новых мышлений, модель современного образования и образ нового преподавателя. Для этого сам преподаватель должен идти в ногу со временем, знать, искать, пробовать себя, ошибаться и, исправляя свои ошибки, снова идти вперед. Недаром Президент Н. А. Назарбаев в своих посланиях делает упор на то, что «будущее свободной страны – в фундаментальном образовании и передовой науке». В новом мире с каждой долей секунды появляются новые идеи, новые технологии. Инновационные технологии коснулись и образования. Для духовно-нравственного воспитания молодого поколения используются и с успехом применяются различные методы. Это и критическое мышление, и модульная технология, и проектное обучение. Воспитание нового поколения связано с образованием, с воспитанием нравственности, чувства патриотизма. Эти звенья дополняют друг друга. По словам Президента, стабильное государство невозможно без патриотизма. А воспитание чувства патриотизма зависит и от родителей, и от преподавателей.

При обучении используется много различных методов преподавания. В последние годы стала популярной методика критического мышления, элементы которого можно с успехом применять на уроках специальных дисциплин.

Критическое мышление – это точка опоры для мышления человека, это естественный способ взаимодействия с идеями и информацией. Необходимо умение не только овладеть информацией, но и критически ее оценить, осмыслить, применить. Встречаясь с новой информацией, студенты должны уметь рассматривать ее вдумчиво, критически, оценивать новые идеи с различных точек зрения, делая выводы относительно точности и ценности данной информации.

Технология развития критического мышления может рассматриваться как механизм, формирующий определённые умения в системе «ученик — учитель». Учитель, организуя образовательный процесс, вступает с учащимися в рефлексивное взаимодействие. И учитель, и ученик выступают в качестве партнёров по рефлексивному осмыслению подобного рода технологии [2, с. 26].

Технология развития критического мышления имеет богатый арсенал приёмов и стратегий, которые авторы технологии называют обучением сообща [2, с. 112]. Используя в работе технологию развития критического мышления, наиболее приемлемыми для себя я считаю такой прием, как метод Джигсо.

Метод Джигсо — это метод групповой работы, разработанный в 1971 году американским психологом Эллиотом Аронсоном. При использовании данного метода возникает позитивная зависимость студентов друг от друга, они учатся ответственности и работе в коллективе [2, с. 111].

Метод предназначен для того, чтобы студенты помогали друг другу учиться. Для этого студенческая группа разделяется на подгруппы. Количество подгрупп определяет преподаватель. Каждый участник группы получает одну из частей материала. Он становится экспертом по данному вопросу. Каждый член группы самостоятельно находит материал по своей части и изучает 15 минут. Если вопросов больше, чем членов группы, то студент может изучать два – три вопроса. Если студентов больше, чем вопросов, то один вопрос могут изучать два - три студента. Каждая подгруппа получает одинаковое задание: прочитать текст, продумать, как, какими способами запомнить его и пересказать, составить вопросы, направленные на понимание сущности текста. Студенты могут записать опорные слова, начертить рисунки, схемы или кластеры.

Затем студенты, изучающие один и тот же вопрос, но состоящие в разных подгруппах, собираются в тематические группы и обмениваются информацией как эксперты по данному вопросу. Это называется «встречей экспертов». Обсуждают, как изученный материал можно преподнести другим (конспект, план ответа, выводы). Работают 15 минут. Затем все возвращаются в первоначальные группы и в соответствии с планом проведения занятия преподносят друг другу то, что изучили самостоятельно и в экспертной группе.

Затем преподаватель проводит опрос, чтобы выяснить, как усвоен учебный материал и выставляет оценки.

Положительные моменты:

1. Студенты работают вместе и лучше усваивают весь материал за короткое время;
2. Это упражнение может заменить объяснение нового материала;
3. Метод поощряет участников помогать друг другу в получении нужной информации;
4. Студенты сами участвуют в процессе преподавания.

Повысилась познавательная активность студентов, повысилась мотивация к обучению, обучающиеся получили стимул для самостоятельного обучения. Возрос интерес к предмету. Исчезла монотонность в процессе урока, внимание детей было полностью сконцентрировано на отрабатываемом материале. По моим наблюдениям, взаимодействие студентов в паре и в группе при социальном взаимодействии наиболее плодотворно влияет на понимание и сознание студента.

Студенты научились:

1. Саморегуляции
2. Работать с текстом: читать, пересказывать, составлять и задавать вопросы
3. Высказывать свои мысли, проявлять индивидуальность
4. Обсуждать, прислушиваться к мнению других
5. Анализировать информацию
6. Демонстрировать свои знания

Барьеры и пути их преодоления:

1. Нет навыков самостоятельной работы у студентов
2. Недостаточно развитая речь
3. Метод требует достаточно большого объема времени
4. Необъективное оценивание при взаимооценке и самооценке
5. Продолжить обучение через диалог
6. Видеть индивидуальность каждого студента
6. Использовать критерии при оценивании.

Список литературы:

1. Послание Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана. 17 января 2014 г.
2. Заир- Бек С.И. Развитие критического мышления на уроке: Пособие для учителя / С.И. Заир – Бек, И.В. Муштавинская.- М.: Просвещение, 2004.- 175 с.

Алғы сөз.....	3
Аманжол Күзембайұлы Мағжан Жұмабайұлының «Батыр Баян» жырының тарихилығы.....	4
Ахметов Т.А. Мағжан Жұмабаев – өлең сөздің пайғамбары.....	7
Утегенова Б.М. К вопросу о необходимости изменений в образовательной практике педвуза.....	11
Абдрахманова М.С. Мағжан Жұмабаевтың ойлау ұғымы мен сындарлы оқыту үндестігі.....	14
Айтуарова Л.Н. Патриотическое воспитание как основа формирования духовных ценностей у подрастающего поколения.....	16
Аканбаев Б.Н. Нұркелді П. Эмоционалды күйіп кетудің белгілері және салдары...	19
Аманжол Күзембайұлы, Алибек Т.К., Шақимбаева А.Р. Движение Марал-ишана: характер и идейные основы.....	22
Аманжол Күзембайұлы, А.Сероус Раннесредневековые печенеги.....	26
Аухатова Р. Ж., Мурзагалиева К.З. Мағжан дүниетанымы.....	30
Ашимова Н.Т. Просветительские идеи Магжана Жумабаева и современная образовательная система.....	34
Байжанова С.А., Балгабаева Г.З. Формирование поликультурной личности младшего школьника в условиях модернизации общественного сознания.....	38
Батура Л.В. Некоторые инновационные подходы в преподавании математики в школе.....	43
Батыргалиева Р.Т. Исследование современного урока географии в условиях малокомплектной школы: проблемы и перспективы.....	48
Бегежанова Г.Х. Білім берудегі инновациялық технологиялар.....	50
Болотвина Г.В. Педагогические взгляды Магжана Жумабаева.....	54
Гвиздок Л.В. Великий сын востока.....	57
Геворкян А.Р. Применение элементов дистанционного обучения в учебном процессе колледжа.....	61
Гончар Н.А., Иванова Е.Н. Некоторые особенности отражения педагогических идей М. Жумабаева в современном образовании.....	65
Даулетбаева Г.Б. Мұғалімнің кәсіби бағыттары пәнінің мазмұнындағы талантты және дарынды балаларды оқыту тақырыбын оқыту мәселесіне.....	68
Досмурзина А.К. Инновациялық әдіс-тәсілдерді білім беруде қолдану.....	70
Ермаганбетова А.Ж., Бексултанова Р.Қ. Мағжан Жұмабаев және заманауи білім..	73
Жармухамбетова Ж.К. Балалар әдебиетіндегі Мағжан.....	76
Жумабаева Г.Т. Мағжан Жұмабаев еңбектері- рухани әлемді танудың көзі.....	81
Жумабаева М.А. Актуальность педагогических трудов Магжана Жумабаева в современной образовательной системе.....	83
Иванова Е.Н. Некоторые возможности использования педагогических идей М.Жумабаева студентами в воспитательной работе с учащимися	88
Иванова Е.Н., Лантух Я.С. К вопросу направлений ознакомления студентов с инновационными подходами к обучению учащихся начальной школы.....	91
Ивышева Э.К. Жас ұрпақты рухани құндылықтармен тәрбиелеу жүйесін қалыптастыру.....	95
Ильясов Е.К. Реализация задач духовно-нравственного воспитания на уроках математики.....	98

Ильясова Г.А. Сабақты зерттеу» тәсілі эксперименталдық зерттеудің ерекше нысаны ретінде.....	102
Исетова Б.К. Использование передовых педагогических идей М. Жумабаева при формировании ключевых компетенций учащихся на уроках математики.....	106
Исмагулова К.Б., Симакина И.А. Развитие у детей общечеловеческих ценностей на интегрированных уроках.....	109
Кабденова Ж.М. Мағжан Жұмабаев - жарық жұлдыз.....	112
Калиев Д.Д. Мешітхан А.А. Дебат технологиясы арқылы тұлғаның көшбасшылық қабілеттерін қалыптастыру жолдары.....	116
Калиева А.А. Өскелең ұрпақтың бойында рухани құндылықтарды қалыптастырудың негізгі шарты – тәрбиеші-педагог шеберлігі.....	119
Карамурзина А.Б. Жаңаша үлгідегі сабақты ұйымдастыру – мұғалімнің жеке шығармашылық жұмысы.....	122
Карымсакова Д.Т, Утегенова С.Т. Методика проведения семинарского занятия в системе образования.....	126
Кенжегарина А.Ә., Арыстан Н.Н. Инновациялық білім беру – дамыған ұстаз, дамушы оқушыны қалыптастыру бағыты.....	129
Кокасова Р.К. Мағжан Жұмабаевтың өскелең ұрпақты тәрбиелеуге қосқан үлесі..	133
Қонарбаева Б.Қ. Білім беру тәжірибесіндегі инновациялық тәсілдер.....	135
Куркбасова Г.С. Оқу-тәрбие үдерісінде педагогикалық қарым-қатынастың тиімділігі.....	139
Мурат С. Мағжан Жұмабаевтың өлеңдері - ұлттық рух пен патриоттық тәлім-тәрбиенің қайнар көзі.....	144
Мурзабекова А.Б. Обучение с использованием мобильных устройств как новая система взаимодействия участников образовательного процесса.....	147
Муханова А.М., Биримжанова А.К. Жаңартылған білім-заман талабы.....	149
Нургалиева А.Ж., Бабаченко Л.П. К вопросу о некоторых задачах духовно-нравственного воспитания учащихся общеобразовательной школы.....	152
Нурушева Г.К. Вопросы организации курсов подготовки и переподготовки казахских специалистов в 1920 годы (на основе архивных материалов).....	155
Порошина Т.И. Основные аспекты исследования духовно-нравственных ценностей в контексте социально-гуманитарного знания.....	160
Саметова Н.С. Жас ұрпаққа тәлім-тәрбие мен білім беруді жетілдіру.....	162
Саутпаева А.А., Барамбаева К.А. Білім берудің тиімді түрі.....	165
Сафронова Г.К. Инновационные технологии и подходы в работе социального педагога.....	168
Сембетова Г.С. Өскелең ұрпақтың бойына рухани құндылықтарды қалыптастыруда қазақ әдебиетінің ролі	172
Смолева Н.В. Применение метода джигсо на уроках специальных дисциплин...	175
Сулейменова Қ.Қ. Ұлт мақтанышы – Мағжан Жұмабаев.....	178
Сулейменова Л.М., Шинибекова Г.С. Білім беру тәжірибесіндегі инновациялық тәсілдер.....	181
Султанова А.С. Мағжанның маржан мұрасы.....	185
Сураганова Б.Б. Использование произведений Мағжана Жумабаева в преподавании истории казахстана	189
Сыздыкова Қ.К. Білім беру тәжірибесіндегі инновациялық тәсілдер.....	192
Тайкенова А.У. Мағжан Жұмабаевтың ағартушылық идеяларының қазіргі заманғы білім беру жүйесімен үндестігі.....	196
Тортулова А.Ә. Мағжан Жұмабаевтың келешек ұрпаққа салған дара жолы.....	198
Уварина Н.В. Аспекты креативно-прогностического управления в современном образовании.....	200

Уразова Л.И. Внедрение инновационных технологий в образовательную практику-становление конкурентоспособного специалиста.....	204
Фатхудинова И.В. Экологическое образование, воспитание и культура.....	209
Хамзина К.Б. Жастарға ұлттық рухани құндылықтарды қалыптастырудағы тәрбие мәселелері.....	212
Шалгимбекова А.Б., Шамитдинов А.М. Қазіргі заманғы білім беру жүйесіндегі инновация.....	216
Шарипов К.К. Созвучие просветительских идей Магжана Жумабаева современной образовательной системе.....	219
Шолқыбаева Р.М., Жантлесова М.Х. Өскелең ұрпақтың бойында рухани құндылықтарды қалыптастырудың негізгі шарты – тәрбиеші-педагог шеберлігі ...	222
Шолпанбаева Ғ.Ә., Безаубекова А.Д. Мағжан Жұмабаевтың шығармаларындағы ұлттық тәрбие.....	225
Шыныбекова А.Б. Сохранение национальной идентичности через педагогические идеи М. Жумабаева	228
Мнайдарова С.С., Ахманова К.Б. Созвучие просветительских идей Магжана Жумабаева современной образовательной системе.....	231
Көбекова А.Қ Студенттердің көшбасшылығы.....	234
Сауленко Т. Н., Науменко Н. Ю. Этнопедагогика М. Жумабаева и современность.....	239